

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α' Δημοτικού

Τίτλος:

«Πλοία & Πλεούμενα»

Συγγραφή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Εφαρμογή: ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Ελλάς ΕΕ πρόστιμο για την ανάπτυξη

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Πλοία & Πλεούμενα

Eφαρμογή σεναρίου

Χρυσούλα Καραγιάννη

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτης Μοίρας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Tάξη

Α' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

1ο Δημοτικό Σχολείο Μηχανιώνας

Χρονολογία

Από 31-03-2014 έως 03-04-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Α' Δημοτικού», τεύχος β', ενότητα 7: Καράβια· υποενότητα: Καράβια, σσ. 36-37.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 11 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών: Το διδακτικό σενάριο δεν απαιτεί συγκεκριμένες προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών. Οι μαθητές έχουν διδαχτεί όλα τα γράμματα και μπορούν να τοποθετήσουν λέξεις σε αλφαριθμητική σειρά. Δεν αναμένεται να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερες δυσκολίες στα λογισμικά που θα χρησιμοποιήσουν. Δραστηριότητες που μπορεί να θεωρηθούν απαιτητικές για μαθητές της Α' Τάξης (βλ. και 6η-8η διδακτική ώρα), εναλλακτικά μπορεί να πραγματοποιηθούν στην ολομέλεια με τη χρήση του βιντεοπροβολέα και ενός κεντρικού Η/Υ τον οποίο θα χειρίζονται εκ περιτροπής οι μαθητές με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Μέχρι την εφαρμογή του σεναρίου, οι μαθητές θα έχουν εμπειρία της εργασίας σε ομάδες, γεγονός που θα διευκολύνει την εφαρμογή του σεναρίου.

Προεργασία του εκπαιδευτικού: Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή και να γνωρίζει βασικές λειτουργίες των λογισμικών που θα χρησιμοποιηθούν. Θα πρέπει να έχει φροντίσει για την εγκατάστασή τους στους Η/Υ στους οποίους θα εργαστούν οι μαθητικές ομάδες, όπως και για την εγκατάσταση των ηλεκτρονικών φακέλων με τα απαραίτητα αρχεία.

Υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου: Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου, το οποίο είναι διαμορφωμένο κατάλληλα για να είναι δυνατή η εργασία των ομάδων τόσο στην ολομέλεια όσο και στους Η/Υ. Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτείται η ύπαρξη Η/Υ ισάριθμων με τις ομάδες εργασίας των μαθητών, η εγκατάσταση σε αυτούς των λογισμικών που περιγράφονται στο κεφάλαιο «[Αξιοποίηση των ΤΠΕ](#)» του παρόντος και η σύνδεσή τους με το διαδίκτυο. Επίσης, απαραίτητη είναι η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα για την παρουσίαση στην

ολομέλεια των αρχείων και των video που προτείνονται από το σενάριο και θα επιλέξει ο εκπαιδευτικός να παρουσιάσει στην ολομέλεια.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

To σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτης Μοίρας, Πλοία & Πλεούμενα, Νεοελληνική Γλώσσα Α' Δημοτικού, 2014.

To σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο οι μαθητές δημιουργούν ένα μικρό θεματικό λεξικό που περιλαμβάνει είδη και κατηγορίες πλοίων. Η οργάνωση των λημμάτων του λεξικού είναι θεματική. Οι μαθητές αναζητούν τη λέξη που αντιστοιχεί σε κάποιο αντικείμενο, ξεκινούν δηλαδή από τον εξωγλωσσικό κόσμο για να καταλήξουν στη λέξη που εντάσσεται στη συγκεκριμένη θεματική ενότητα. Το υλικό τους το αντλούν μέσα από διερευνητικές και συνεργατικές δραστηριότητες, ενώ ταυτόχρονα εξοικειώνονται με τη χρήση των λεξικών, αλλά και με χαρακτηριστικά του είδους όπως είναι η διατύπωση ορισμών για την ερμηνεία λέξεων και η αλφαριθμητική ταξινόμησή τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός πρωτότυπων και ταιριαστών σε διαφορετικούς μαθητές έργων/προϊόντων (Tomlinson 2005). Η δημιουργία ενός θεματικού λεξικού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αποτελεί «αντικείμενο» μάθησης. Καθώς οι μαθητές ενεργοποιούνται στο πλαίσιο του σεναρίου αναλαμβάνοντας τον ρόλο του δημιουργού του λεξικού τους, γίνονται κατασκευαστές της γνώσης τους και εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους χρησιμοποιώντας ελκυστικά και πρωτότυπα μέσα (Χαραλαμπόπουλος & Χατζησαββίδης 1997). Η τοποθέτηση των λέξεων σε αλφαριθμητική σειρά, η δυνατότητα χρήσης των άρθρων, αλλά και η δυνατότητα που προσφέρεται για την εισαγωγή των παιδιών στη λογική και στη δομή των άλλων λεξικών είναι ορισμένοι παράγοντες που καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που μπορεί να έχει η δημιουργία του λεξικού στη μαθησιακή διαδικασία.

Επειδή η αναζήτηση της ερμηνείας ενός λήμματος δεν σημαίνει ταυτόχρονα και την εκμάθηση της λέξης, θα πρέπει να υιοθετηθούν στρατηγικές που θα διευκολύνουν την κατάκτηση του σημαίνοντος και του σημαινόμενου. Μνημονικές στρατηγικές αποτελούν αποτελεσματικές προσεγγίσεις στην προσπάθεια παράκαμψης των μνημονικών δυσκολιών των μαθητών. Παιχνίδια μνήμης μπορούν να βοηθήσουν στην κωδικοποίηση του υλικού που πρέπει να απομνημονευθεί δημιουργώντας συνειρμικούς δεσμούς μεταξύ αυτού και κάποιας άλλης πληροφορίας ή γνώσης που είναι γνωστή ή πιο εύκολο να απομνημονευθεί. Αυτοί οι δεσμοί δεν υπάρχουν πολλές φορές στην πραγματικότητα, αλλά δομούνται ώστε να υπάρξει ευχερής ανάκληση της γνώσης, όταν αυτό απαιτηθεί (Eggen & Kauchak 1992).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού κατά τη διαδικασία χρήσης του λεξικού από τους μαθητές πρέπει να είναι βοηθητικός και επεξηγηματικός, ώστε να αποκτήσουν αυτοί έναν αριθμό στρατηγικών αναγκαίων για την ορθή αναζήτηση ενός λήμματος στο λεξικό.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν βασικές κατηγορίες πλοίων και είδη πλοίων και πλεούμενων, ορισμένα από τα οποία έχουν δει ή και έχουν χρησιμοποιήσει·
- να γνωρίσουν τη χρήση του λεξικού ως ειδικού βοηθήματος για την ερμηνεία άγνωστων λέξεων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να ασκηθούν στην τοποθέτηση των λέξεων με αλφαβητική σειρά·
- να προσεγγίσουν το λεξιλόγιο συγκεκριμένης θεματικής περιοχής (πλεούμενα) ξεκινώντας από τις πιο εύχρηστες λέξεις και χρησιμοποιώντας βαθμιαία τις περισσότερο ειδικές και κατάλληλες·
- να κατανοήσουν την έννοια των λέξεων συγκεκριμένου θεματικού λεξιλογίου σε σύνδεση με το σημανόμενο·
- να συνειδητοποιήσουν τη σχέση μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου αντιλαμβανόμενοι ότι η κατονομασία του εικονιζόμενου αντικειμένου μπορεί να αποδοθεί με τη βοήθεια ενός συμβατικού συστήματος γραφής·
- να κατακτήσουν και να διαμορφώσουν συγκεκριμένο θεματικό λεξιλόγιο από σημασιολογική και ορθογραφική άποψη·
- να καταρτίσουν απλό θεματικό πολυτροπικό αλφαβητικό λεξιλόγιο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αναγνωρίζουν το λεξικό ως εργαλείο αναφοράς όταν αναζητούν την ερμηνεία μιας λέξης·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του λεξικού (έντυπου και ηλεκτρονικού)·
- να συγκρίνουν το εικονογραφημένο λεξικό με το ηλεκτρονικό λεξικό·
- να εξοικειωθούν με λειτουργίες και εργαλεία του λογισμικού παρουσίασης (εισαγωγή εικόνας, μορφοποίηση εικόνας, αντιγραφή και επικόλληση εικόνας, γραφή σε πλαίσιο κειμένου, αναπαραγωγή επιλεγμένων διαφανειών)·
- να εξοικειωθούν με τις λειτουργίες των Windows (δημιουργία φακέλου, ονομασία αρχείου, αποθήκευση αρχείου σε φάκελο).

Διδακτικές πρακτικές

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου προτείνεται η υιοθέτηση της συνεργατικής καθοδηγούμενης διερευνητικής μάθησης. Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού διερευνούν το διδακτικό υλικό χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα φύλλα εργασίας και αξιοποιώντας εργαλεία των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.). Ο Η/Υ μετατρέπεται σε νοητικό εργαλείο που αισθητοποιεί τις διαδικασίες της αναλυτικής σκέψης, βοηθώντας έτσι τους μαθητές να κάνουν τη σκέψη τους αντικείμενο και να αναπτύσσουν πιο σύνθετους συλλογισμούς (Cavoura et. al. 2000). Στρατηγικές που περιλαμβάνονται στο σενάριο, όπως η συζήτηση, η ερμηνεία εικόνας, το παιχνίδι, οι ασκήσεις ταξινόμησης και συμπλήρωσης ενισχύουν το ενδιαφέρον των μαθητών.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη συγγραφή του σεναρίου αποτέλεσε η διδασκαλία της 7^{ης} ενότητας του β' τεύχους της Γλώσσας της Α' Τάξης, «[Καράβια](#)» και ειδικότερα της υποενότητας «Καράβια», Βιβλίο Μαθητή σ. 36-37. Τα διαφορετικά είδη πλεούμενων που περιγράφονται στο σχολικό εγχειρίδιο, η μεγάλη ποικιλία ειδών πλοίων που διαπλέει τις ελληνικές και τις διεθνείς θάλασσες, αλλά και οι σχετικές με τα καράβια εμπειρίες των παιδιών, είτε αυτές προέρχονται από τα παιχνίδια τους, είτε από τα μέσα συγκοινωνίας και μεταφοράς, καθιστούν το θέμα κατάλληλο για διαπραγμάτευση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με την ενότητα 7, «[Καράβια](#)» του β' τεύχους του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας της Α' Τάξης και πιο συγκεκριμένα με την ομώνυμη υποενότητα. Γενικότερος σκοπός του σεναρίου, ο οποίος περιλαμβάνεται και στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για την ελληνική γλώσσα στην Α' Δημοτικού, είναι η αποσαφήνιση και η σταθεροποίηση του λεξιλογίου της προσχολικής ηλικίας και ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου των παιδιών με λέξεις και εκφράσεις απαραίτητες για τις ανάγκες της καθημερινής τους επικοινωνίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο διδακτικό σενάριο αξιοποιούνται:

- το *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* (Ινστιτούτο Νεοελλογνικών Σπουδών [Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]) της [Πύλης για την Ελληνική γλώσσα](#), το οποίο αποτελεί εύχρηστο και ελκυστικό εργαλείο και παρέχει πολύτιμες για τον μαθητή λεξιλογικές πληροφορίες συμβάλλοντας στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου του.

- το διαδίκτυο ως πηγή εύρεσης πληροφοριών που χρησιμοποιούνται σε οργανωμένες, συλλογικές δραστηριότητες. Παρέχεται η δυνατότητα γρήγορης αναζήτησης βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και εύρεσης των πληροφοριών μέσα από θεματικές ιστοσελίδες, όπως η <http://www.marinetraffic.com>.
- το λογισμικό παρουσίασης που χρησιμοποιείται για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των μαθητών, αλλά και για την οργάνωση πληροφοριών και την οικοδόμηση γνώσεων.

Κείμενα

Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Φύλλα εργασίας:

[1ο Φύλλο δραστηριοτήτων](#)

[2ο Φύλλο δραστηριοτήτων](#)

[3ο Φύλλο δραστηριοτήτων](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η – 4η διδακτική ώρα

Η εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε με την επεξεργασία του κειμένου και της εικόνας από το [Βιβλίο του Μαθητή](#). Με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού και του [Φύλλου δραστηριοτήτων Α'](#), οι μαθητές άνοιξαν από τον ηλεκτρονικό φάκελο της ομάδας τους το αρχείο παρουσίασης «Το μπαούλο του θείου Παύλου». Η δραστηριότητα έλαβε χώρα μέσα στην αίθουσα της τάξης και οι μαθητές –κυκλικά– διάλεγαν ένα πλοίο μέσα από το μπαούλο και το τοποθετούσαν στον πίνακα. Η εκπαιδευτικός, με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα, εξήγησε στους μαθητές τον τρόπο επιλογής των διαφανειών στο αρχείο παρουσίασης και τον τρόπο μετακίνησης των εικόνων των καραβιών, ώστε αυτές να τοποθετηθούν δίπλα από τα ονόματά τους στη δεύτερη διαφάνεια. Οι μαθητές, εφαρμόζοντας τη διαδικασία της «αποκοπής» και της «επικόλλησης», μετέφεραν το κάθε πλεούμενο στη σωστή θέση. Στην αρχή τα παιδιά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

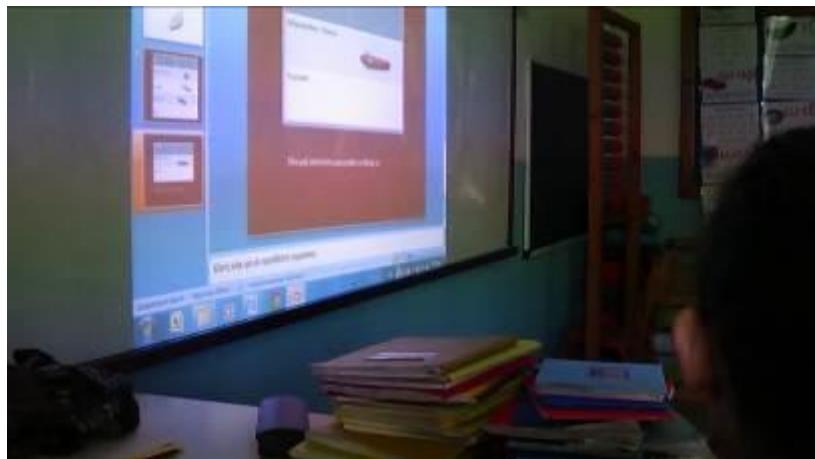
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

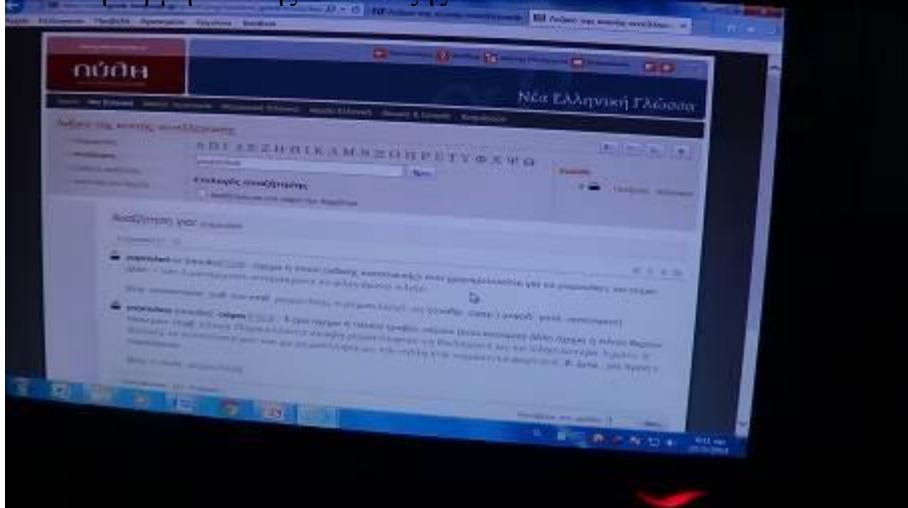
δυσκολεύτηκαν να συνδέουν τις εικόνες με τις ονομασίες των πλοίων. Σιγά-σιγά, ωστόσο, και μέσα από την ομαδική επανάληψη, ειδικά τα παιδιά που έλαβαν μέρος προς το τέλος της δραστηριότητας, έπαιξαν με ιδιαίτερη επιτυχία το παιχνίδι. Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν, απόλαυσαν το παιχνίδι, έμαθαν να αναγνωρίζουν τα πλεούμενα του μπαούλου και αποτύπωσαν στη μνήμη τους την ορθογραφία των λέξεων.

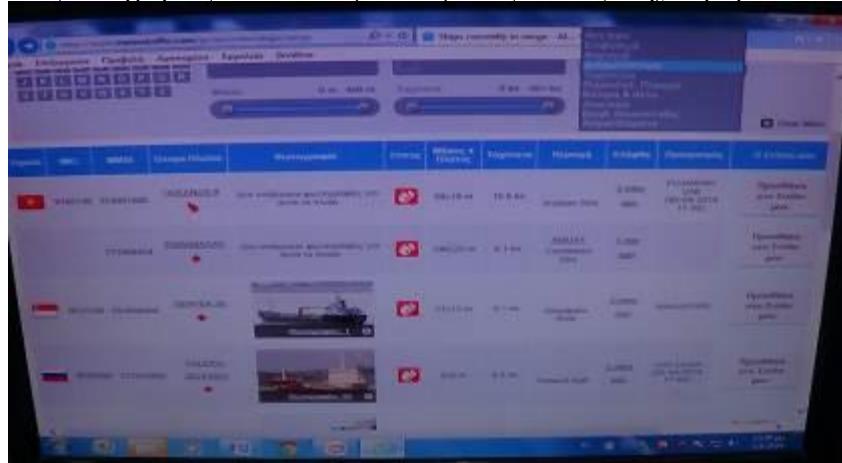
Μέσα στο μπαούλο υπήρχαν ονομασίες καραβιών, όπως το *δεξαμενόπλοιο*, που οι μαθητές δεν γνώριζαν. Η εκπαιδευτικός ρώτησε του μαθητές «τι κάνουμε όταν δεν γνωρίζουμε μια λέξη». Οι μαθητές αμέσως ανέφεραν το λεξικό, με το οποίο να σημειωθεί ότι είχαν αρκετά μεγάλη εξοικείωση γιατί έμαθαν να το χρησιμοποιούν και να ανατρέχουν σε αυτό από πολύ νωρίς. Στο σημείο αυτό η εκπαιδευτικός είπε στα παιδιά ότι σήμερα θα τους δείξει ένα διαφορετικό λεξικό, ένα «*ηλεκτρονικό λεξικό*». Οι μαθητές μέσω του ενεργού δεσμού του φύλλου δραστηριοτήτων μπήκαν στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* (Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]), της [Πύλης για την Ελληνική γλώσσα](#). Καθοδηγούμενοι από την εκπαιδευτικό έγραψαν διαδοχικά στο πεδίο αναζήτησης του *Ηλεκτρονικού Λεξικού* τις λέξεις του αρχείου παρουσίασης (*ιστιοφόρο, δεξαμενόπλοιο, ρυμουλκό κλπ*) και αναζήτησαν τους ορισμούς τους. Διάβασαν τα

επεξηγηματικά κείμενα που συνόδευναν τις λέξεις, επεσήμαναν το άρθρο δίπλα στην αγκύλη, ενώ δόθηκε η αφορμή να σχολιαστεί σε τι χρησιμεύουν οι προτάσεις που ακολουθούν την ερμηνεία της κάθε λέξης.

Οι μαθητές συμπλήρωσαν τις ερμηνείες των λέξεων, με αντιγραφή – επικόλληση στον πίνακα της τρίτης διαφάνειας του αρχείου παρουσίασης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην απλοποίηση των ερμηνειών που δίνονταν στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό* με στόχο την κατανόησή τους από όλους τους μαθητές. Τέλος, η εκπαιδευτικός έκανε μια επίδειξη της ιστοσελίδας <http://www.marinetraffic.com/gr/>, η οποία προσφέρει πληροφορίες για την κίνηση των πλοίων στις περισσότερες θάλασσες της υφηλίου σε πραγματικό χρόνο. Η εκπαιδευτικός περιηγήθηκε στην ιστοσελίδα και οι μαθητές είδαν εικόνες πλοίων σχετικές με τις κατηγορίες των πλεούμενων με τις οποίες ασχολήθηκαν.

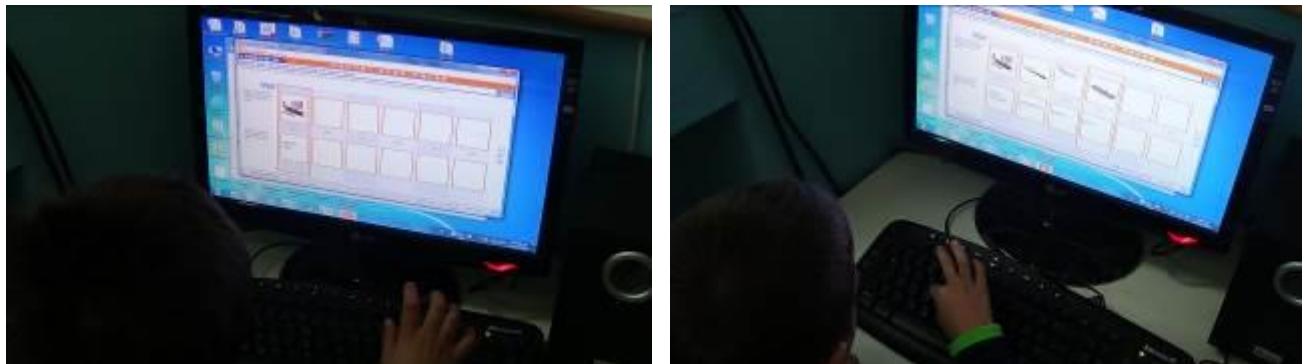

5η – 8η διδακτική ώρα

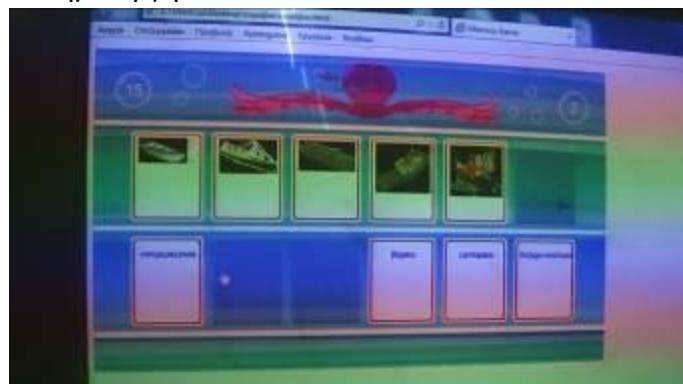
Με τη δραστηριότητα του [Φύλλου δραστηριοτήτων Β'](#) οι μαθητές έγιναν δημιουργοί ενός κλασικού παιχνιδιού μνήμης με κάρτες χρησιμοποιώντας το λογισμικό Memory Game Maker. Το εκπαιδευτικό παιχνίδι μνήμης Memory Game Maker διατίθεται ελεύθερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.education.vic.gov.au/LanguagesOnline/games/memory/>,

Στόχος του παιχνιδιού ήταν να δημιουργήσουν οι μαθητές 6 ζευγάρια καρτών στις οποίες θα αντιστοιχίζεται μονοσήμαντα η λέξη ενός πλεούμενου με την απεικόνισή του. Η εκπαιδευτικός είχε φροντίσει να υπάρχει σε κάθε υπολογιστή ένας φάκελος με την ονομασία «Εικόνες πλεούμενων», που περιείχε τις εικόνες των πλεούμενων που συζητήθηκαν στις δραστηριότητες των προηγούμενων ωρών. Οι ομάδες στην πρώτη σειρά καρτών εισήγαγαν τις εικόνες και από κάτω στη δεύτερη σειρά καρτών έγραψαν την αντίστοιχη λέξη

Δημιουργήθηκαν 5 διαφορετικά παιχνίδια. Η κάθε ομάδα στη συνέχεια έπαιξε με το παιχνίδι μνήμης που δημιούργησε.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

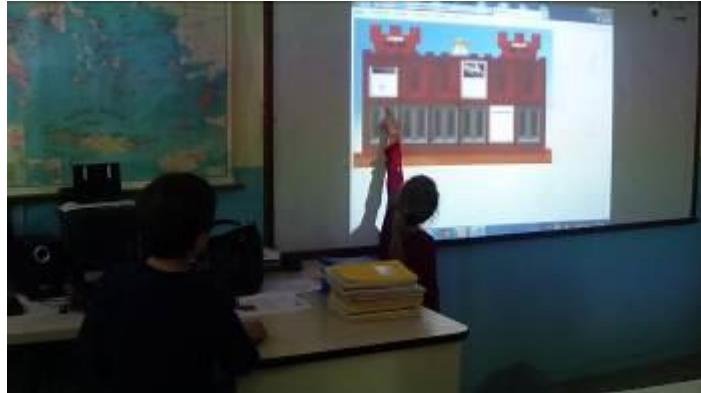

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ελληνική Δημοκρατία

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Στη συνέχεια τα παιδιά παρουσίασαν το παιχνίδι στην ολομέλεια της τάξης. Οι μαθητές συμμετείχαν ομαδικά και πραγματικά διασκέδασαν πάρα πολύ.

Η δημιουργία του παιχνιδιού μνήμης έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να πάρουν τη μάθηση στα χέρια τους, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό και να ενισχύσουν τις μνημονικές τους ικανότητες, συνδέοντας τις νέες λέξεις με τις εικονιστικές τους αναπαραστάσεις. Το μενού ήταν ιδιαίτερα προσιτό, ενώ το τελικό αποτέλεσμα –το παιχνίδι μνήμης– άκρως εντυπωσιακό!

9η – 11η διδακτική ώρα

Στόχος της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης του σεναρίου ήταν η αξιοποίηση όλων των πληροφοριών που είχαν επεξεργαστεί οι μαθητές μέσα από την δημιουργία ενός ηλεκτρονικού θεματικού λεξικού. Το συνταγμένο σενάριο πρότεινε τη δημιουργία ενός λεξικού με κατηγορίες πλοίων. Επειδή όμως ήταν αδύνατο να βρεθούν πλεούμενα από όλα τα γράμματα της αλφαριθμητικής για να μη μείνει το λεξικό ημιτελές, η εκπαιδευτικός πρότεινε στους μαθητές τη δημιουργία ενός «θαλασσινού λεξικού» το οποίο θα περιείχε όλες τις κατηγορίες των πλοίων, επιπλέον όμως θα μπορούσαν οι μαθητές να προσθέτουν λέξεις που σχετίζονταν γενικότερα με τη θάλασσα (για τα υπόλοιπα γράμματα της αλφαριθμητικής για τα οποία δεν υπήρχαν ονόματα πλεούμενων). Αρχικά αποφασίστηκε να βρουν μια θαλασσινή λέξη για κάθε γράμμα. Η εκπαιδευτικός έγραψε την αλφαριθμητική στον πίνακα και οι μαθητές βρήκαν τις λέξεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

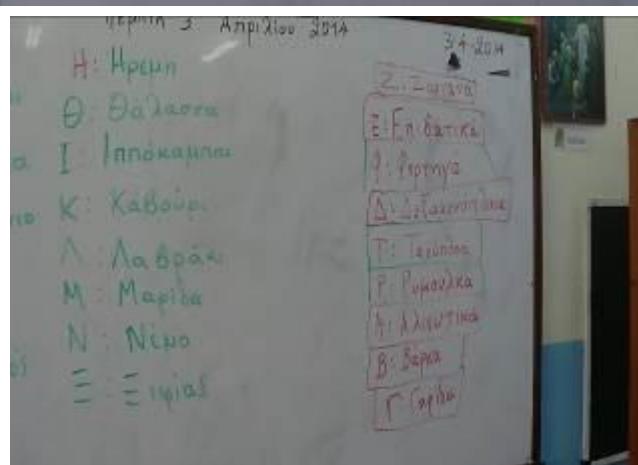
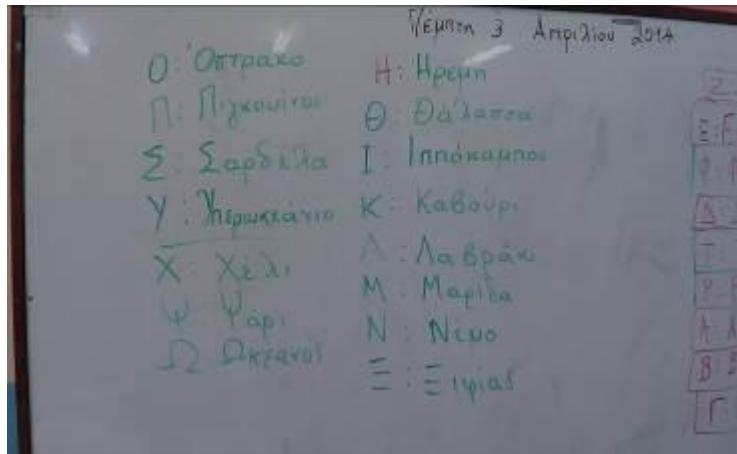
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της μόνωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη βοήθεια της ιστοσελίδας <http://www.marinetraffic.com/gr/>, η οποία παρουσιάστηκε από την εκπαιδευτικό με επίδειξη, βρήκαν διάφορες ονομασίες πλεούμενων.

Τύπος Πλοίου

Ρυμουλκά, Πλοηγοί

Άρυ type

Επιβατηγά

Φορτηγά

Δεξαμενόπλοια

Ταχύπλοα

Για όσα γράμματα περίσσεψαν και δεν μπόρεσαν να βρουν κάποια κατηγορία πλεούμενου επέλεξαν απλώς μια λέξη σχετική με τη θάλασσα. Στη συνέχεια η κάθε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

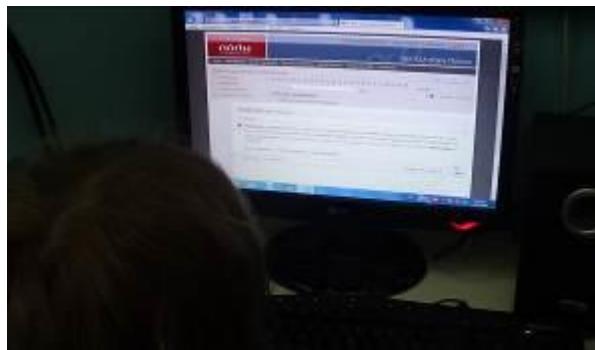
ομάδα ασχολήθηκε με 5 λέξεις για καθεμία της οποίας έβρισκε στη μηχανή αναζήτησης την εικόνα και της οποίας την ερμηνεία εντόπιζε στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό Τριανταφυλλίδη* της [Πύλης για την Ελληνικής γλώσσας](#). Την εικόνα δεν την αποθήκευναν στον υπολογιστή. Την έπαιρναν άμεσα με αντιγραφή-επικόλληση μέσα από τη μηχανή αναζήτησης.

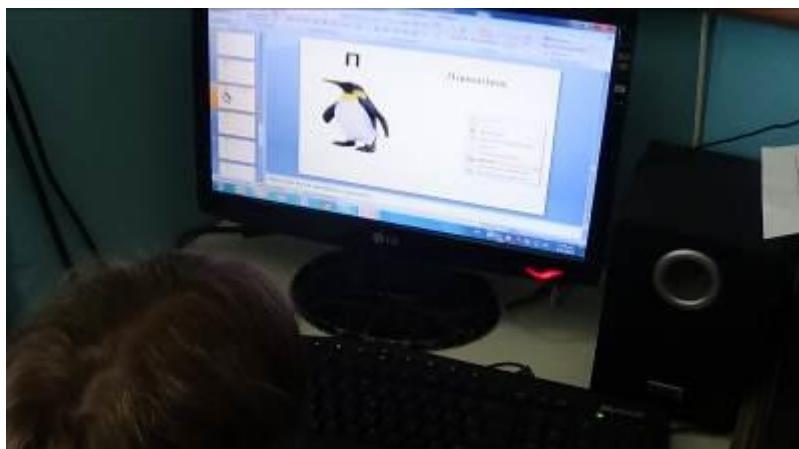
Οι ορισμοί από το *Ηλεκτρονικό Λεξικό Τριανταφυλλίδη* πολλές φορές σε συνεργασία με τα παιδιά απλοποιήθηκαν γιατί περιείχαν άγνωστες λέξεις, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις οι μαθητές έδωσαν δικούς τους ορισμούς, π.χ. για το λήμμα «όστρακο» έδωσαν για ορισμό ένα συνώνυμο, τη λέξη *κοχύλι*. Με αφορμή τις αλλαγές στους ορισμούς συζητήθηκε το περιεχόμενο της ιστοσελίδας και το κατά πόσο είναι κατάλληλη για παιδιά. Οι μαθητές υποστήριξαν ότι η ιστοσελίδα δεν είναι κατάλληλη για παιδιά. Θα προτιμούσαν να μοιάζει πιο πολύ με το έντυπο *Λεξικό της Α' και Β'*

Δημοτικού, το οποίο έχει πιο μεγάλα γράμματα και πιο πολλές εικόνες (ανάπτυξη κριτικού γραμματισμού).

Στη συνέχεια η κάθε ομάδα δημιουργησε 5 σελίδες (5 διαφάνειες) στο αρχείο παρουσίασης «Το Λεξικό μας».

Η εκπαιδευτικός αντέγραψε τις διαφάνειες όλων των ομάδων σε ένα αρχείο ολοκληρώνοντας το θαλασσινό λεξικό. Το τελικό αποτέλεσμα της προσπάθειας βρίσκεται στον φάκελο «Τεκμήρια». Στους μαθητές άρεσε πολύ η δραστηριότητα. Δεν παρουσιάστηκαν τεχνικές δυσκολίες. Άλλωστε το μόνο που χρειάζονταν να ξέρουν ήταν η εντολή αντιγραφή – επικόλληση. Ακολούθησε συζήτηση και σύγκριση του λεξικού που δημιουργήθηκε από τα παιδιά με το λεξικό της [Πύλης για την Ελληνική γλώσσας](#). Οι μαθητές υποστήριξαν πως το δικό τους λεξικό ήταν καλύτερο γιατί είχε και εικόνες. Κάποια άλλα παιδιά όμως τόνισαν την ύπαρξη λίγων λέξεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της μέλουσας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

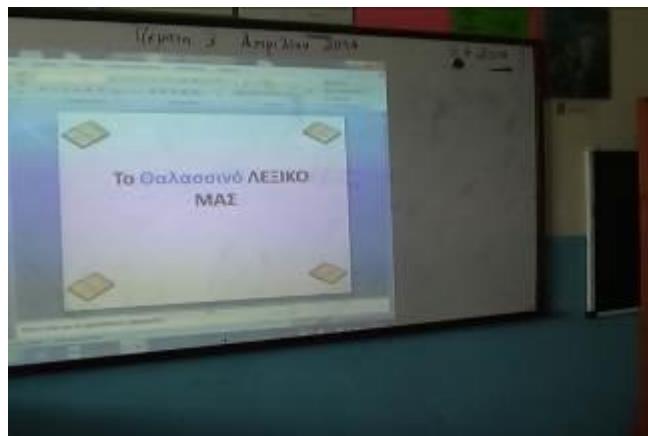

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ενθουσιάστηκαν με την υπερσύνδεση στην δεύτερη διαφάνεια που είχε όλα τα γράμματα της αλφαριθμητικής (στο αρχείο παρουσίασης «Το Λεξικό μας»), όπου μπορούσαν να επιλέξουν το γράμμα και να οδηγηθούν στην αντίστοιχη διαφάνεια του γράμματος. Τους άρεσε τόσο πολύ η όλη δραστηριότητα που πρότειναν να πάρουν το εικονογραφημένο λεξικό της Α' και Β' Δημοτικού, να γράψουν όλες τις λέξεις που έχει, βρίσκοντας ταυτόχρονα όλες τις εικόνες στην μηχανή αναζήτησης. Στην ερώτηση της εκπαιδευτικού «για ποιο λόγο θέλουν να μετατρέψουν το έντυπο λεξικό τους σε ηλεκτρονικό» απάντησαν ότι βρίσκουν πολύ γρήγορα την λέξη και ότι δεν θα χρειάζεται να γάχνουν τόση πολύ ώρα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α'

Ανοίξτε το αρχείο «**Το μπαούλο του Θείου Παύλου**» και τακτοποιήστε τα καράβια της συλλογής του στον πίνακα της δεύτερης διαφάνειας.

Ανοίξτε [εδώ](#) το ηλεκτρονικό λεξικό.

Αναζητήστε και γράψτε τους ορισμούς των λέξεων στον πίνακα της τρίτης διαφάνειας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β'

Ανοίξτε [εδώ](#) την ιστοσελίδα που παρουσιάζει την κίνηση των καραβιών.

Τύπος Πλοίου

Ρυμουλκά, Πλοηγοί

Απγ type

Επιβατηγά

Φορτηγά

Δεξαμενόπλοια

Ταχύπλοα

Αναζητήστε στο Ηλεκτρονικό [Λεξικό](#) τους ορισμούς για τύπους πλοίων που για πρώτη φορά συναντάτε και καταγράψτε τους.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ'

Ανοίξτε από το φάκελο της ομάδας σας το αρχείο «Το Λεξικό μας».

Δημιουργήστε το δικό σας θεματικό λεξικό με τα πλοία και τα πλεούμενα που συναντήσατε μέχρι τώρα.

Γράψτε τους δικούς σας ορισμούς και χρησιμοποιήστε τις κατάλληλες φωτογραφίες για να φτιάξετε το δικό σας εικονογραφημένο λεξικό.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το διδακτικό σενάριο δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό και τους μαθητές να αξιοποιήσουν δραστηριότητές του, για να πετύχουν στόχους πιθανώς διαφοροποιημένους από αυτούς που είχαν τεθεί κατά τον αρχικό σχεδιασμό του. Το λεξικό μπορεί να διαμορφωθεί στον επεξεργαστή κειμένου, στο λογιστικό φύλλο ή σε κάποιο πρόγραμμα δημιουργίας ηλεκτρονικού βιβλίου. Το περιεχόμενο του λεξικού μπορεί να εμπλουτιστεί από τους μαθητές της συγκεκριμένης ή μεγαλύτερης τάξης με λέξεις σχετικές με τα μέρη και τα διαφορετικά τμήματα των πλοίων ή με ναυτικές λέξεις.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο άρεσε πολύ στα παιδιά. Υπήρξε ενεργητική συμμετοχή των μαθητών μέσα από συμμετοχικές και εποικοδομητικές διδακτικές πρακτικές. Ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου τους ήταν εντυπωσιακός και το σημαντικό είναι ότι επιτεύχθηκε μέσα παιγνιώδεις και ευχάριστες δραστηριότητες. Ενισχύθηκε η κριτική τους ικανότητα μέσα από διαδικασίες σύγκρισης των έντυπων και ηλεκτρονικών λεξικών ενώ αναπτύχθηκαν όψεις κριτικού γραμματισμού μέσα από την συζήτηση αναφορικά με τις ερμηνείες των λέξεων του *Ηλεκτρονικού Λεξικού Τριανταφυλλίδη* της Πύλης της ελληνικής γλώσσας και του περιβάλλοντος της συγκεκριμένης ιστοσελίδας.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, υπήρχαν κάποιες διαφοροποιήσεις, τόσο σε επίπεδο στόχων όσο και σε επίπεδο σειράς υλοποίησης των δραστηριοτήτων σε σχέση με το συνταγμένο σενάριο. Δεν ασχοληθήκαμε ιδιαίτερα με την ιστοσελίδα <http://www.marinetraffic.com/gr/> η οποία δεν κινητοποίησε το ενδιαφέρον των παιδιών, περιέχε πάρα πολλές πληροφορίες και το φιλτράρισμα αυτών των πληροφοριών σε επίπεδο ομάδας ήταν πολύ δύσκολο. Για τον λόγο αυτό επιλέχτηκε η παρουσίαση της ιστοσελίδας στην ολομέλεια της τάξης από την εκπαιδευτικό. Περιοριστήκαμε κυρίως στο να αντλήσουμε από την συγκεκριμένη ιστοσελίδα απλώς

μια σειρά από ονομασίες και κατηγορίες πλεούμενων, οι οποίες χρησιμοποιούθηκαν στο θεματικό λεξικό (θαλασσινό λεξικό) που δημιουργήθηκε. Επιπρόσθετα το περιεχόμενο του θεματικού λεξικού δεν περιορίστηκε στις κατηγορίες των πλεούμενων αλλά εμπλουτίστηκε με «θαλασσινές» λέξεις έτσι ώστε για κάθε γράμμα να υπάρξει ένα λήμμα, οδηγώντας σε μια υποτυπώδη αλλά ταυτόχρονα ολοκληρωμένη μορφή ενός θεματικού ηλεκτρονικού λεξικού.

Τα φύλλα εργασίας δεν χρησιμοποιούθηκαν από τα παιδιά, αλλά κυρίως από την εκπαιδευτικό ως μέσα οργάνωσης των δραστηριοτήτων και ως σύντομος οδηγός του σεναρίου. Τα συνοδευτικά αρχεία παρουσίασης (το παιχνίδι με το μπαούλο και το λεξικό) ήταν πολύ χρήσιμα και η αλληλεπίδραση των μαθητών με συγκεκριμένα αρχεία-εργαλεία ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένη. Το ψηφιακό εργαλείο Memory Game Maker κινητοποίησε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των παιδιών αφενός γιατί είχε ένα πολύ προσιτό μενού, αφετέρου γιατί το τελικό αποτέλεσμα –το παιχνίδι μνήμης– ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό. Τα παιδιά ήταν υπερήφανα που είχαν κατορθώσει να δημιουργήσουν ένα παιχνίδι σαν και αυτά που παίζουν στο διαδίκτυο!

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cavoura Th., G. Tsaganou, D. Koutra, J. Telelis, M. Grigoriadou, M. Samarakou, C. Solomonidou & K. Papadopoulou. 2000. *Design Methodology of History and Art Educational Software Supported by a Data Base of Historical Sources and Instructional Scenarios (Proceedings of 2nd Hellenic Conference, The technologies of Information and Communication in Education*. Patras, Greece..

Furby, L. 1976. The socialization of possessions and ownership among children in three cultural groups: Israeli Kibbutz, Israeli city and American. Στο *Piagetian Research Compilation and Commentary*, επιμ. S. Modgil, & C. Modgil, τόμ. 8, 541-564. Windsor: NFER Publishing.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Tomlinson, C., S. Kaplan, J. Purcell, J. Leppien, D. Burns & C. Stickland. 2005. *The Parallel Curriculum in the classroom: Essays for application across the content area, K-12*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Eggen, P. & D. Kauchak 1992. *Educational psychology: classroom connections*. Merrill, New York.

Χαραλαμπόπουλος, Α. & Σ. Χατζησαββίδης. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο με τα συνοδευτικά αρχεία της εφαρμογής του σεναρίου συμπεριλαμβάνονται:

τα αρχεία:

«Λεξικό 1 – Λεξικό 5», αρχεία παρουσίασης

«Το Λεξικό μας», αρχείο παρουσίασης

ο υποφάκελος:

«Εικόνες πλεούμενων»